

GEMEENTE
VIJF
HEE
REN
LAN
DEN

SOCIAAL TEAM 2024 EN VERDER

Uitvoeringskader sociaal team

1 oktober 2024

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding	4
Hoofdstuk 2 Visie & uitvoeringsprincipes	6
1. De visie van het Sociaal Team	6
2. Kerntaken Sociaal Team	7
3. Uitvoeringsprincipes	7
Hoofdstuk 3 Het Sociaal Team VHL.....	9
1. Indeling en samenstelling Sociaal Team	9
2. Het Sociaal Loket	11
3. Werkgeverschap	11
4. Deskundigheid	11
5. Sturing en kwaliteit	12
Hoofdstuk 4 Ontwikkeling & opgaven	13
1. Externe ontwikkeling: Stevig Sociaal Team	13
2. Interne ontwikkeling: inrichten Sociaal Team	14
3. Interne ontwikkeling: naar eenduidige en integrale werkwijze	16
4. Aandacht voor veiligheid	17
5. Eropaf: zelf meldingen oppakken.....	18
Hoofdstuk 5 Kaders voor ontwikkeling.....	19
1. Toegang organiseren met welzijn	19
2. Ondersteuning door het Sociaal Team zelf	19
3. Taakverdeling met Sociale basis.....	20
4. Schoolmaatschappelijk werk onderdeel Sociaal Team	22
5. Blijven investeren in veiligheid	22
6. POH GGZ Jeugd als pilot	23
7. Deskundigheidsbevordering Armoede en Schulden.....	24
Hoofdstuk 6 Samenwerking met kernpartners	25
1. Samenwerking Sociaal Team en Beleid.....	25
2. Samenwerking met Sociale Basis	25
3. Samenwerking AVRES	26
4. De Veiligheidsketen.....	26
5. Samenwerking met scholen.....	27
6. Samenwerking met zorgaanbieders	27
Hoofdstuk 7 Conclusie.....	29

Bijlages	33
Bijlage 1: Het Koersdocument 2020. Sociaal Maatschappelijke Agenda (SMA)	33
Bijlage 2: Algemeen profiel professional gebiedsteams	34
Bijlage 3: Taakafbakening Bemoeizorg – Er-op-af-team	35
Bijlage 4: Het primair proces in hoofdlijnen	36
Bijlage 5: Ketenaanpak hulp bij geldzaken	37

Hoofdstuk 1 Inleiding

Voor de uitvoering van taken op het Sociaal Domein werkt gemeente Vijfheerenlanden met één Sociaal Team bestaande uit vier teams, verdeeld over drie verschillende locaties. Het Sociaal Team is er voor alle inwoners van de gemeente die een ondersteuningsbehoefte hebben op één of meerdere leefgebieden¹. Als inwoners er met eigen kracht of met hun netwerk niet uitkomen, dan kan het Sociaal Team ondersteuning bieden. Het Sociaal Team maakt gebruik van het directe netwerk van inwoners, de sociale basis, zorgaanbieders, gemeenschappelijke regelingen en andere partners die voorzieningen op grond van de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet leveren en die de gemeente financiert, subsidieert en contracteert.

De basis van de werkwijze van het Sociaal Team is vastgelegd in het Koersdocument 2018² en de Sociaal Maatschappelijke Agenda³. Er zijn sinds die tijd veel ontwikkelingen geweest. Bij het Sociaal Team zelf, maar ook in het Sociaal Domein. In de nabije toekomst zien we bovendien verschillende veranderingen op ons afkomen die veel vragen van gemeente, de toegang tot ondersteuning en zorg en het Sociaal Team. Dit alles maakt dat de gemeente en het Sociaal Team behoefte hebben aan een uitvoeringskader voor het Sociaal Team.

De behoefte aan een kader voor de toegang en Sociale Teams speelt ook bij andere gemeenten. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een 'Richtinggevend kader' gepubliceerd⁴. De VNG onderscheidt drie waarden voor de gemeentelijke toegang en lokale teams: dichtbij, integraal en met mandaat. Deze principes zijn meegenomen in het uitvoeringskader voor het Sociaal Team van VHL.

In de opzet en uitwerking van het uitvoeringskader kwam naar voren dat er verschillende verwachtingen zijn over de uitkomsten en resultaten van het uitvoeringskader. Bijvoorbeeld duidelijkheid over wat het Sociaal Team doet, inzicht in de ontwikkelingen die op de gemeente en het Sociaal Team afkomen, input voor een opdracht aan het Sociaal Team, inzicht in de capaciteit van het Sociaal Team en de vraag of de capaciteit van het Sociaal Team voldoende is. Voor het Sociaal Team zelf is het belangrijk dat het kader helpt in het afbakenen van taken en werkzaamheden en ook naar inwoners en samenwerkingspartners aangeeft wat van het Sociaal Team verwacht kan worden.

Het nu voorliggende kader komt zoveel als mogelijk tegemoet aan deze verwachtingen. Het kader beschrijft de kern van de activiteiten en de huidige situatie van het Sociaal Team (hoofdstuk 2 en 3). De ontwikkelingen waar het Sociaal team mee te maken heeft komen aan bod in hoofdstuk 3 en 4.

Proces

Samen met de teamleiders van het Sociaal Team en een aantal beleidsadviseurs zijn verschillende uitvoeringsprincipes en ontwikkelingen die op het Sociaal Team afkomen, besproken in themasessies. De themasessies leverden veel informatie op, ook richting voor de ontwikkeling van het Sociaal Team. De Teamleiders hadden daarbij inspraak op

¹ De leefgebieden betreffen: Inkomen, Participatie, Opvoeden en Opgroeien, Veiligheid, Psychische gezondheid, Lichamelijke gezondheid, Dagelijks functioneren, persoonlijke verzorging, wonen, woonomgeving, mobiliteit en huishouden.

² Zaaknummer 9434

³ Zaaknummer 131235

⁴ Richtinggevend kader Toegang, lokale teams en integrale dienstverlening, VNG 2026

de onderwerpen die in de sessies aan bod kwamen. De werkzaamheden van het Sociaal Team zijn heel divers, waardoor het niet mogelijk is om alle onderwerpen die het Sociaal Team raken in de visie mee te nemen.

Voor een goed begrip en een goede opbouw van het uitvoeringskader komen de volgende onderwerpen en vragen aan bod:

- De visie van het Sociaal Team, de kerntaken van het Sociaal Team en de uitvoeringsprincipes (hoofdstuk 2);
- De opbouw van het Sociaal Team (hoofdstuk 3);
- De ontwikkelingen waar het Sociaal Team mee te maken heeft (hoofdstuk 4);
- De kaders die meekomen met ontwikkelingen (hoofdstuk 5);
- De samenwerking met de belangrijkste stakeholders (hoofdstuk 6).

Hoofdstuk 2 Visie & uitvoeringsprincipes

In dit hoofdstuk komen de visie, de kerntaken en de uitgangspunten die het Sociaal Team hanteert aan de orde. Daarmee beschrijft dit hoofdstuk de basisbeginselen van het Sociaal Team. De visie is eerder opgesteld als onderdeel van de Sociaal Maatschappelijke Agenda en het Koersdocument in 2018. Tijdens de themasessie is gebleken dat deze visie nog duidelijk en passend is. De kerntaken en uitvoeringsprincipes van het Sociaal Team volgen het Richtinggevend Kader van de VNG en zijn besproken in de themasessies met de teamleiders.

1. De visie van het Sociaal Team

Op basis van het Koersdocument 2018 is de visie van het Sociaal Team als volgt:

Visie

Het Sociaal Team is er voor alle inwoners van gemeente Vijfheerenlanden met een ondersteuningsbehoefte op één of meerdere leefgebieden⁵. Als inwoners of professionals er niet uitkomen met eigen kracht of hun netwerk, dan kan het het Sociaal Team ondersteuning bieden. De professionals van het Sociaal Team zijn schakels in de wijken en/of kernen (bij o.a. huisartsen, onderwijs, welzijn, etc.) met als uitgangspunt 'één huishouden, één plan, één regisseur'. Het team doet dat samen met de inwoner. Het doel is om de zelfredzaamheid van de inwoner op peil te krijgen en te houden.

⁵ De leefgebieden betreffen: Inkomen, Participatie, Opvoeden en Opgroeien, Veiligheid, Psychische gezondheid, Lichamelijke gezondheid, Dagelijks functioneren, wonen, woonomgeving.....

2. Kerntaken Sociaal Team

In de taken van het Sociaal Team komen verschillende rollen en taken naar voren. De taken en rollen verschillen afhankelijk van de ondersteuningsvraag en in te zetten ondersteuning.

Kerntaken sociaal team

VRAAGVERHELDERING	Het doel van vraagverheldering is om te achterhalen welke hulpvraag een inwoner heeft, waar hij/zij tegenaan loopt en wat een inwoner wil realiseren. Van belang is het uitvragen van de situatie op relevante leefgebieden rekening houdend met de context waarin een inwoner leeft. Het Sociaal Team sluit aan bij de hulpvraag van de inwoner en inventariseert of sprake is (geweest) van andere hulpverlening die betrokken is bij de hulpvraag.
PREVENTIE & VOORLICHTING	Het geven van informatie, advies en (preventieve) ondersteuning aan inwoners en samenwerkingspartners (huisartsen, welzijn, onderwijs ect.) zodat zij verder zelf hun weg kunnen vinden naar de juiste partij binnen het Sociaal Domein en de gezondheidszorg.
ONDERSTEUNING	Het (preventief) bieden van ondersteuning op het gebied van jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en inkomen gericht op de zelfredzaamheid van inwoners en het kunnen participeren aan de samenleving. Bijvoorbeeld het geven van informatie over opvoed- en opgroevragen, relatie en scheidingen, schulden, mobiliteit, wonen, woonomgeving, persoonlijke verzorging en huishouden enz.
TOELEIDEN NAAR PASSENDE ONDERSTEUNING	Het bieden van informatie en advies over vrij toegankelijke hulp, begeleiding en specialistische hulp. Hierbij stelt het Sociaal Team met de inwoner plannen van aanpak op en neemt besluiten over de mogelijke inzet van voorzieningen op basis van de Jeugdwet en Wmo 2015.
CASUSREGIE	Samen met de inwoner bepalen welke ondersteuning nodig is in het regelen en afstemmen van zorg en ondersteuning. Het Sociaal Team houdt overzicht en zorgt voor tussentijdse evaluatie en monitoring daar waar nodig.

3. Uitvoeringsprincipes

Het sociaal team werkt vanuit een wettelijk kader. De gemeente heeft naast de kaderstellende wetten (Wmo/Jeugd en Participatiewetwet) en de Awb, nadere gemeentelijk regelgeving voor de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Participatiewet vastgelegd in de verordening Jeugdhulp en Wmo en de nadere beleidsregels Jeugd, Wmo en Participatiewet. Dit vormt de basis voor de werkwijze van het Sociaal Team.

Over de uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning maakt VHL afspraken binnen de Lekstroomregio (Lopik, IJsselstein, Houten, Nieuwegein en Vijfheerenlanden). Zo zijn Jeugdhulp- en Wmo-voorzieningen grotendeels regionaal ingekocht. Voor het inzetten van Jeugdhulp is er een regionaal 'Plan Toeleiding' dat de stappen en afwegingen beschrijft die een professional doorloopt bij het inzetten van jeugdhulp. Voor Werk en Inkomen werkt VHL samen met AVRES. AVRES is een gemeenschappelijke regeling voor werk, participatie en inkomen.

Bij de uitvoering van de taken hanteert het Sociaal Team verschillende principes. De principes dragen eraan bij dat inwoners makkelijk de weg vinden naar passende hulp, dat inwoners geen last hebben van financiële en beleidsmatige schotten en weten waar zij aan toe zijn.

Het Sociaal Team

- Is er voor inwoners die er (tijdelijk) niet zelf uitkomen en geen oplossing hebben gevonden in hun eigen netwerk, buurt en/of sociale basis.
- Werkt op basis van vrijwillige hulpvraag van inwoners.
- Is laagdrempelig: dichtbij, vindbaar, zichtbaar en benaderbaar voor inwoners.
- Organiseert ondersteuning samen met – en vanuit de vraag van – de inwoner.
- Kijkt met een brede blik en werkt domein overstijgend zodat problematiek tijdig herkend wordt.
- Zet zorg en ondersteuning in zo dichtbij mogelijk, zo kort en licht als mogelijk, maar zo lang en zwaar als nodig is.
- Biedt zelf ondersteuning die realistisch is, passend binnen de aanwezige expertise.
- Zoekt samenwerking met organisaties in de Sociale Basis en specialistische zorg of ondersteuning.
- Zorgt voor soepele overgangen in de levensloop.
- Werkt kostenbewust en kostenefficiënt en draagt zo bij aan de opgave van de gemeente om de kosten te beheersen.
- Voert het werk zorgvuldig uit met oog voor het belang van de inwoner en/of het betrokken gezin. Daarbij monitort het Sociaal Team de kwaliteit van de opgestelde (actie)plannen en de geldende kaders.

Hoofdstuk 3 Het Sociaal Team VHL

Dit hoofdstuk geeft een beeld van het Sociaal Team van Vijfheerenlanden. Voor de professionals van het Sociaal Team zal dit bekend zijn. Voor anderen, zoals beleidsprofessionals en samenwerkingspartners, is dit mogelijk minder het geval. Er is geen beschrijving die een goed beeld geeft van de opbouw van het Sociaal Team en wat het Sociaal Team allemaal doet. Een 'foto' helpt om de ontwikkelingen die voor het Sociaal Team spelen beter te begrijpen.

1. Indeling en samenstelling Sociaal Team

Het Sociaal Team sinds 2015 onderdeel van VHL. In VHL is er één Sociaal Team voor inwoners van 0-100 jaar. Het Sociaal Team bestaat uit het Sociaal Loket, een Loket voor Jeugd, drie gebiedsteams en een Wmo-team, die eenzelfde werkwijze hebben. Het Wmo-team wordt omgevormd naar het team Voorzieningen dat meldingen behandelt over onder andere huishoudelijke hulp, woonvoorzieningen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. Wmo aanvragen als individuele begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen gaan naar de gebiedsteams.

Ieder team wordt geleid door een teamleider. De teamleiders functioneren onder één netwerkmanager en overleggen wekelijks in het Team Leaders Overleg (TLO). Het team Projectondersteuning ondersteunt het Sociaal Team.

De 'professionals'⁶ van het Sociaal Team bestaan uit de volgende disciplines:

- Professionals jeugd (jeugdprofessionals)
- Maatschappelijk werkers 18+
- Wmo-consulenten

⁶ Op werkvloer worden termen als 'medewerkers', 'professionals' of 'consulenten' door elkaar gebruikt.

- School Maatschappelijk Werkers (SMW)
- De Jeugdprofessional GGZ
- Gedragswetenschappers
- Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige (SPV'er)
- Kwaliteitsprofessionals
- Leerplichtambtenaren

De teams bestaan uit professionals vanuit verschillende levensbeschouwelijke stromingen, culturen, achtergronden, kennis en expertise en kunnen veel inwoners bedienen. Indien er andere expertise nodig is, betrekken we de maatschappelijke organisaties in onze gemeente.

In de vier teams worden de meest disciplines vertegenwoordigd. Sommige disciplines behoeven wat extra uitleg.

Voor de kwaliteitsmedewerkers, gedragswetenschappers en SPV'ers geldt dat zij beschikbaar zijn voor de vier teams. De SPV'ers ondersteunen de teams voor een aantal uur in de week. Eén SPV'er is werkzaam vanuit Yulius en één vanuit Altrecht.

De schoolmaatschappelijk werker (professional met aandachtsgebied Onderwijs) is de schakel tussen het onderwijs en de zorg en is daarmee de vertegenwoordiger van de jeugdhulp op de school. Vanuit deze rol wordt er namens leerling/ouders en school geschakeld met de hulpverlening.

De Jeugdprofessional GGZ is gespecialiseerd in GGZ gerelateerde problemen van kinderen en jongeren tot 18 jaar. Het doel is kortdurende en voorliggende hulpverlening bij psychische klachten. De Jeugdprofessional GGZ werkt samen met de huisartsen.

De leerplichtambtenaar houdt toezicht op de naleving van de Leerplichtwet en is niet primair verantwoordelijk voor het verlenen van hulp of het toe leiden naar specialistische hulp. Het is belangrijk dat er goede afspraken zijn over de samenwerking, aangezien de leerplichtambtenaar jeugdigen naar het Sociaal Team kan verwijzen. We hebben op dit moment 3 leerplichtambtenaren, gekoppeld aan één van de Gebiedsteams (Meerkerk, Vianen en Leerdam).

Voor 'bemoeizorg' werkt het Sociaal Team met het 'Eropaf team'. Dit zijn professionals van het Sociaal Team en bieden hulp aan inwoners van 18+ waar geen sprake is van vrijwilligheid (geen hulpvraag van de inwoner zelf). Het Eropaf-team heeft een eigen proces en verdeling van taken, en werkt outreachend. Zie voor een beschrijving van de werkwijze bijlage 3.

Op het gebied van financiën, armoede en schulden is de rol van het Sociaal Team gericht op signalering en toeleiding naar passende hulp en ondersteuning. In VHL wordt afhankelijk van de ondersteuningsbehoeften samengewerkt met de afdelingen Geld- en Regelzaken (GRZ) van Bindkracht, Stichting Maatje Vijfheerenlanden en AVRES. Deze drie partijen hebben onderlinge afspraken gemaakt wie voor welke categorie financiële hulp ondersteuning aan inwoners biedt (zie bijlage 5 Ketenaanpak Hulp bij Geldzaken in Vijfheerenlanden).

Sinds 2021 voert het Sociaal Team ook de Brede Ondersteuning uit voor inwoners, die gedupeerden zijn van de (kinderopvang)toeslagenaffaire. De uitvoering wordt gevormd door het team kindertoeslagenaffaire. Dit team wordt inhoudelijk aangestuurd door tijdelijke kwaliteitsmedewerker. Er wordt bekeken hoe dit vanaf 2025 wordt ingericht.

2. Het Sociaal Loket

VHL heeft voor inwoners met ondersteuningsvragen die kunnen vallen in de reikwijdte van Sociaal Domein, een ingang met de naam 'Sociaal Loket'. De huidige situatie is dat er een 'Sociaal Loket' is voor Wmo/18+ en een 'loket jeugd' voor jeugd. Er is nog geen sprake van 1 sociaal loket. Dit is in ontwikkeling. Zie ook hoofdstuk 4.

Professionals van het loket zorgen ervoor dat de melding en vragen van de inwoners zo snel mogelijk op de juiste plek belanden. Dat betekent dat zij weten wat informele partijen kunnen bieden en welke algemene- of voorliggende voorzieningen er zijn en wat het Sociaal Team kan bieden. Het loket is digitaal en telefonisch bereikbaar. Aanmeldingen bij het Sociaal Team lopen via het Sociaal Loket en het Loket jeugd. Het Sociaal Team werkt vervolgens op afspraak.

Niet alle hulpvragen komen via het Sociaal Loket binnen. Dat kan bijvoorbeeld ook via welzijnsorganisaties, Veilig thuis, school maatschappelijk werk, huisartsen enz. Dit betekent voor de gemeente dat zij goed in verbinding moeten staan met deze partners.

3. Werkgeverschap

Het Sociaal Team is onderdeel van de gemeentelijke organisatie. Uitgangspunt is dat de professionals van het Sociaal Team allen op een eenduidige manier aan de gemeente verbonden zijn en er geen verschil bestaat tussen werkgever, aansturing en financiering (anders dan op basis van de geldende CAO). De taakomschrijving van de professionals van de vier teams zijn beschreven en vastgelegd binnen het HRM-systeem van Vijfheerenlanden. In de praktijk zien we dat nog een deel van de professionals van het Sociaal Team gedetacheerd zijn. Zo zijn Maatschappelijk werkers en School Maatschappelijk Werkers werkzaam via MEE Vivenz en MEE UGV. Ook zijn professionals gedetacheerd vanuit Rivas, Julius en Altrecht. Deze constructies worden via subsidies en detacheringsovereenkomsten gefinancierd. Op dit moment wordt er gewerkt om de professionals van MEE Vivenz en MEE-UGV in dienst te nemen. Meer daarover in hoofdstuk 4.

4. Deskundigheid

Alle professionals van het Sociaal Team zijn professionals die een scherpe en brede vraagverheldering kunnen uitvoeren en een passende oplossing kunnen vinden voor inwoners met uiteenlopende problematiek. We gaan daarbij uit van een T-profiel, waarbij het Team een brede basis heeft met professionals die een generalistische blik hebben, aangevuld met verschillende specialismes. Zie bijlage 2.

Daarnaast heeft een professional een of meerdere aandachtsgebieden waar de professional specifieke kennis van heeft. Om bijvoorbeeld inwoners met een specifiek ondersteuningsvraag te helpen of om collega's te helpen. De taak als aandachtfunctionaris betekent dat de professional collega's ondersteunt als zij kennis uit het aandachtsgebied nodig hebben en de aandachtfunctionaris denkt mee over ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. Bijvoorbeeld in regionale werkgroepen.

Het behoeft aandacht om ervoor te zorgen dat de professionals structureel voldoende tijd hebben om kennis en vaardigheden op niveau te houden. Dat geldt expliciet voor de verschillende aandachtsgebieden en voor de professionals met een aparte SKJ- of BIG-registratie.

5. Sturing en kwaliteit

De taken van het Sociaal Team (vraagverheldering, het bieden van preventieve ondersteuning, toeleiding naar passende ondersteuning door een (zorg) aanbieder en het voeren casusregie) moeten kwalitatief goed en zo efficiënt mogelijk uitgevoerd worden. Daarvoor is een goed beschreven primair proces met heldere termijnen en sturing op meerdere niveaus onmisbaar. Zie bijlage 4 voor een weergave van het werkproces. Dit werkproces is niet gekoppeld aan het administratiesysteem waarmee nu gewerkt wordt en dat wordt als een gemis ervaren.

Gegevens en cijfers over de uitvoering, het Sociaal Team en de zorg en ondersteuning die het Sociaal Team inzet, komen uit verschillende bronnen en systemen:

- Het Sociaal Team werkt met het registratie systeem Gidso. Gidso is een applicatie waarin professionals van het Sociaal Team primair het dossier van de inwoner bijhouden. Daarnaast kan het gedeeltelijk de verschillende stappen in het werkproces registreren. Gidso geeft inzicht in de caseload, meldingen, acties, aflopende toewijzingen enz.
- Gegevens over inzet van jeugdhulp worden beheerd door de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL). Jeugdhulp is regionaal ingekocht en de RBL verzorgt voor alle Lekstroom gemeenten het contractmanagement, de facturatie en de gegevensverwerking op basis van het berichtenverkeer.
- Gegevens over de inzet van Wmo-voorzieningen beheert VHL zelf. Middels een eigen backoffice verzorgt de gemeente betalingen en heeft het zicht op de inzet van Wmo-voorzieningen via het iWmo-berichtenverkeer.
- Gegevens over de inzet van uitkeringen en re-integratievoorzieningen zijn in beheer bij AVRES.

De verschillende systemen maken dat er geen uniform beeld (of uniform dashboard) is dat inzicht geeft in de inzet van het Sociaal Team en de inzet van geïndiceerde voorzieningen. Om inzicht te geven in de caseload en prestaties van het Sociaal Team zijn in onderstaande tabellen verschillende gegevens opgenomen.

Aantallen meldingen	2021	2022	2023	2024 (t/m mei)
ST Leerdam	547	594	641	274
ST Meerkerk	282	291	299	115
ST Vianen	661	674	802	270
Wmo consultants	2.046	2.111	2.254	709
Totaal	3.536	3.670	3.996	1.368

Actieve/ lopende trajecten dd mei 2024	
ST Leerdam	500
ST Meerkerk	313
ST Vianen	556
Wmo consultants	269 ⁷
Totaal	1.638

⁷ Dit aantal groeit snel omdat voorheen melding bij Wmo werden afgesloten zodra er ondersteuning is ingezet. Sinds 2024 worden zaken niet allemaal meer worden afgesloten maar volgt er casusregie.

Hoofdstuk 4 Ontwikkeling & opgaven

Verskillende ontwikkelingen vragen om een uitvoeringskader voor het Sociaal Team. Daarbij gaat het om ontwikkelingen en veranderende eisen die voortkomen uit wet -en regelgeving. Met name uit de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Maar ook om de vraag hoe wij als gemeente onze inwoners helpen die ondersteuning nodig hebben. We zien een toenemende vraag naar hulp en ondersteuning. Ook is het werkveld van het Sociaal Team breed en complex. Naast de vele onderwerpen waarmee het Sociaal Team te maken heeft, komt dat ook door de samenstelling en ligging van de gemeente. Het is goed te realiseren dat het Sociaal Team stappen zet zoals het anders organiseren van het team en de weg inzet naar meer eenduidig werken. Deze stappen sluiten aan bij de principes uit het Richtinggevend kader van VNG. Kortom, er zijn dus externe en interne ontwikkelingen gaande die zijn weerslag hebben op het Sociaal Team.

1. Externe ontwikkeling: Stevig Sociaal Team

De ontwikkeling van een stevig Sociaal Team staat centraal in de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Jeugd- en gezinsbescherming. Beide gaan uit van meer nadruk op preventieve oplossingen, meer ondersteuning door het Sociaal Team zelf en gebruik van algemene voorzieningen. Ook wel de beweging naar voren: eigen kracht als het kan, met ondersteuning vanuit algemene voorzieningen of door het Sociaal Team als dat nodig is. En inzet van individuele (geïndiceerde) voorzieningen als het echt noodzakelijk is.

Integraal Zorg Akkoord (IZA) en Gezond Actief Leven Akkoord (GALA)

Binnen het Integraal Zorgakkoord zetten inwoners, zorgaanbieders, gemeenten en zorgverzekeraars zich in voor het betaalbaar en toegankelijk houden van professionele kwalitatieve zorg en ondersteuning voor inwoners in de regio Lekstroom & Waardenland. Partijen in de regio hebben hun ambities verwoord in het Regioplan Waardenland.

De actielijnen zijn:

- Ouderen wonen langer zelfstandig thuis;
- Ziekenhuis verplaatste zorg;
- Ketenaanpak Mentale gezondheid;
- Systematische bevordering van gezond gewicht;
- Integraal organiseren van chronische zorg.

Een onderdeel van deze lijnen is ook de Visie op de eerste lijnszorg 2030, waarbij we de samenwerking tussen 0-lijns en 1^e-lijns zorg op gebiedsniveau verstevigen. Op deze manier houden we de ondersteuning op gezondheid en zorg toegankelijk voor wie dat nodig hebben.

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd bestaat uit afspraken om jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Belangrijk onderdeel is een aanpassing van de jeugdwet om duidelijker af te bakenen wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen. Verder worden gemeenten verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om de beschikbaarheid van zorg beter te waarborgen. Daarnaast is ook het versterken van de Sociale Teams een opgave en moet betere samenwerking met bijvoorbeeld het onderwijs ervoor zorgen dat kinderen en jongeren meer met collectieve voorzieningen worden ondersteund.

De Hervormingsagenda vraagt dat de beweging wordt gemaakt richting 'stevige lokale teams', die vanuit een brede analyse werken en zelf ook passende (basis)hulp bieden. Deze beweging betekent dat er meer gedaan wordt vanuit lokale teams en dat deze waar

nodig meer en langer betrokken zijn. Tevens vraagt dit van de gemeente dat zij zorgt voor voldoende preventieve en algemene voorzieningen. Zeker gezien de verwachting dat het Rijk scherper afbakt wat nog onder Jeugdhulp valt en dat het niet de bedoeling is om kinderen en ouders aan hun lot over te laten en hen later met meer complexe problemen terug te zien.

Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is bedoeld om de jeugdbescherming te verbeteren. Lokale teams krijgen een centrale rol, om te zorgen dat kwetsbare kinderen en gezinnen snel passende hulp en bescherming krijgen. Daarbij krijgen ze steun van regionale veiligheidsteams, die de huidige rol van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen overnemen. Het is ook de bedoeling dat de jeugdbescherming minder kind- en meer gezinsgericht gaat werken. Als de veiligheid of ontwikkeling van kinderen in het gedrang komt, is het zaak om het hele gezin te ondersteunen.

Het toekomstscenario geeft een vooruitblik van hoe de jeugdbescherming over 5 á 10 jaar moet functioneren. De voorwaarden die dit stelt aan de deskundigheid en het functioneren van Sociale Teams, zijn door de VNG uitgewerkt in de leidraad 'Werken aan veiligheid'. Duidelijk is dat lokale/Sociale Teams een grotere rol krijgen in gezinnen/huishoudens waar (dreigende) onveiligheid speelt. Zij blijven betrokken, ook waar de (toekomstige) Regionale Veiligheidsteams betrokken zijn. Het Sociaal Team biedt een vertrouwd en betrokken gezicht voor de inwoners.

Doordecentralisatie Beschermd Wonen

Sinds 1 januari 2024 zijn we als gemeente verantwoordelijk voor de nieuwe cliënten die instromen in Beschermd Wonen. De doordecentralisatie van BW-middelen naar lokale gemeenten, heeft als doel dat we als gemeente zelf meer regie en verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de zorg voor onze inwoners.

Het sociaal team onderzoekt samen met onze inwoners welke zorg en ondersteuning zij nodig hebben. De vraag van de inwoner kan hierbij breed bekeken en opgepakt worden. Er wordt integraal gekeken bij het zoeken naar oplossingen, waarbij naast de mogelijkheden die er zijn vanuit de basisset ook de mogelijkheden uit de Participatiewet en ander Wmo-aanbod worden meegenomen. Voor de inwoner ontstaat hierdoor een eenduidig plan voor de ondersteuning waarmee we sneller kunnen ondersteunen en instroom in BW mogelijk kunnen voorkomen. Het sociaal team leert de inwoners kennen en kunnen op die manier makkelijker instappen en opschalen als dat nodig is. Daarnaast draagt deze ontwikkeling bij aan het normaliseren van zorg: cliënten die in de wijk wonen gaan naar het sociaal team voor ondersteuning. We zetten hiermee in op voorkomen en herstel.

Op dit moment worden de indicatie nog afgegeven door de Regionale Toegang in Utrecht. In 2024 heeft er een evaluatie plaatsgevonden over de toegang en is er een advies gegeven hoe de toegang verder lokaal vorm te geven. De uitkomsten hiervan verwachten we in Q4 2024.

2. Interne ontwikkeling: inrichten Sociaal Team

Bij het Sociaal Team zijn verschillende veranderingen in gang gezet voor het anders indelen van de werkzaamheden en de teams. Veranderingen die bijdragen aan meer integraal werken en die van invloed zijn hoe het Sociaal Team functioneert. Deze

verandering sluiten aan bij de Hervormingsagenda Jeugd, Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming en bij de leidraad Werken aan veiligheid.

- Het Wmo-team wordt omgevormd naar het team Voorzieningen. Het Team Voorzieningen gaat meldingen behandelen over onder andere Huishoudelijke Hulp, woonvoorzieningen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. Wmo meldingen als individuele begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen gaan naar het Sociaal Team en krijgen daarmee een plek in de gebiedsteams. Het Sociaal Team gaat daardoor meer integraal werken.
- Wanneer expertise nodig is vanuit een ander team, dan wordt samen op getrokken. Dit om te voorkomen dat een inwoner tweemaal hetzelfde verhaal moet vertellen of onnodige moet wachten op de meest passende zorg.
- Het Sociaal Loket wordt omgevormd naar 1 Sociaal Loket voor alle ondersteuningsvragen van inwoners van (van 0 tot 100 jaar). De aparte loketten voor jeugd en Wmo worden daarmee samengevoegd. De wens is om in de toekomst ook AVRES en Welzijn hier aan toe te voegen, voor een zoveel mogelijk integrale benadering aan de voorkant.
- Alle professionals van de vier teams zijn professionals die een scherpe en brede vraagverheldering kunnen uitvoeren, ondersteuning kunnen bieden en indien nodig kunnen indiceren en komen tot regievoering. voor inwoners met uiteenlopende problematiek. Al dan niet aangevuld met een specifiek aandachtsgebied. Aparte functies verdwijnen zoveel als mogelijk. Indien gewenst wordt in een casus in tweetallen gewerkt.

Teams op drie locaties in VHL

Het Sociaal Team geeft aan dat het belangrijk is dat zij in verschillende gebiedsteams blijven werken, lees in verschillende gebieden binnen VHL. Dit staat los van het inrichten van een laagdrempelige Toegangsfunctie. Het werken in verschillende gebieden is van meerwaarde vanwege contacten met (en kennis van) het lokale (informele) netwerk en Sociale Basis. Dit netwerk ziet er in de verschillende dorpskernen verschillend uit en het is belangrijk daar goede verbinding mee te hebben. Wellicht is uitbreiding naar 4 gebiedsteams nodig in verband met de grootte van de teams. Het type vragen van inwoners verschilt ook per gebied en het is zaak dat het betreffende gebiedsteam daar goed bij aansluit.

Werkgeverschap: (School) maatschappelijk werk als vaste formatie

De (vaste) bezetting van het Sociaal Team bestaat momenteel voor circa de helft uit professionals in dienst van VHL en voor de andere helft uit personeel van diverse partijen, die op basis van subsidie bekostigd worden. Dit maakt de dagelijkse praktijk en aansturing ingewikkeld. Het is wenselijk om professionals die vergelijkbaar werk doen op eenzelfde manier aan het Sociaal Team te binden. Zo zorgen we voor een eenduidige aansturing en eenduidige werkrelatie. Concreet betekent dit dat we erop inzetten om de formatie aan (school)maatschappelijk werkers en de thuisbegeleiders niet langer in te huren via een subsidierelatie maar zelf in dienst te nemen. Het betekent ook dat middelen die we nu inzetten voor (school)maatschappelijk werk en thuisbegeleiding zullen aanwenden voor vaste formatie voor professionals jeugd en gezin. Dit geldt voor de vaste (school) maatschappelijk werkers die werkzaam zijn via MEE Vivenz en MEE UGV.

3. Interne ontwikkeling: naar eenduidige en integrale werkwijze

De werkwijze van het Sociaal Team en de stappen die het Sociaal Team neemt in het bieden van ondersteuning aan inwoners staan voor een groot deel uitgewerkt in de regelgeving (wetten en gemeentelijke regelgeving). Voor de Jeugdhulp en de Wmo kijkt het Sociaal Team altijd eerst wat de inwoners zelf of met hulp van hun netwerk kunnen oplossen. Voor het inzetten van Jeugdhulp is er een regionaal 'Plan Toeleiding' dat de stappen en afwegingen beschrijft die de professionals doorlopen bij het inzetten van jeugdhulp.

Eenduidig werken

Het Sociaal Team maakt de beweging naar meer integraal werken en meer eenduidigheid in de werkwijze. Ten eerste is een wijziging van de vier teams op handen, zoals hierboven beschreven. Met deze aanpassingen wordt gewerkt aan een meer eenduidig werkproces. Zo zijn er verschillen doordat de jeugdwet geen meldingen kent (maar een termijn van 8 weken) terwijl in de uitvoering van Wmo-ondersteuning wel met meldingen wordt gewerkt en termijnen gebaseerd op de melding. Daarnaast bestaat het Sociaal Team uit verschillende disciplines en typen werk, waardoor professionals andere taken hebben in het bieden van ondersteuning en het registreren van hun werk. Ook zijn er verschillen tussen de teams.

Belangrijk voor een eenduidige werkwijze is dat alle meldingen die binnenkomen worden besproken in het Sociaal Team én dat professionals voor alle inwoners die zij ondersteuning bieden een plan opstellen. Of het nu om specialistische hulp, eigen ondersteuning door het Sociaal Team of een Wmo-voorziening gaat. Daarbij moet het registratiesysteem dat het Sociaal Team gebruikt (Gidso) professionals ondersteunen in de processtappen die zij doen in hun werk. Dit vraagt aanpassingen van het systeem zoals dat nu functioneert.

Zelf ondersteuning bieden

Het Sociaal team doet aan vraagverheldering, geeft advies en voorlichting, biedt zelf hulp en ondersteuning én biedt toegang tot hulp en ondersteuning door zorgaanbieders. Belangrijke ontwikkeling is dat meer nadruk komt te liggen op het versterken van de eigen kracht van inwoners door gebruik te maken van preventieve oplossingen (Sociale Basis) en door als Sociaal Team meer zelf hulp en ondersteuning te bieden. Zelf ondersteuning bieden kan passend zijn als het de verwachting is dat doelen binnen afzienbare tijd behaald worden. Behandeling (Jeugd) valt principieel buiten de ondersteuning die het Sociaal Team biedt.

Snelle ondersteuning die dichtbij wordt aangeboden helpt om ergere problemen te voorkomen. Voor veel inwoners is al veel opgelost als ze dichtbij huis kunnen meedoen, samen met andere inwoners. Ook is het effectiever als inwoners hun zorg en ondersteuning dichtbij en laagdrempelig kunnen krijgen. Dit zien we bij zorg en ondersteuning voor ouderen, maar ook bij jeugdhulp. De meeste professionals van het Sociaal Team vinden het bovendien leuk om zelf lichte ondersteuning te kunnen bieden. Het verrijkt hun werk. Dit in tegenstelling tot het alleen maar doorverwijzen en indicaties afgeven voor specialistische ondersteuning. Uiteindelijk is de verwachting dat dit leidt tot minder inzet van duurdere specialistische zorg

Integraal werken

Integraal werken heeft met veel verschillende zaken te maken. Zoals het beschikken over voldoende deskundigheid en vaardigheden, oog voor veiligheid, zelf (basis)hulp

kunnen bieden, samenwerking met de sociale basis, de relatie met het onderwijs, enz. In het richtinggevend kader voor Lokale Teams van de VNG is veel aandacht voor integraal werken.

Uit de themasessie komt naar voren dat het Sociaal Loket een belangrijke functie heeft voor het integraal werken. En dat door het Sociaal Loket anders in te richten integraal werken kan worden bevorderd. Het doorverwijzen van vragen werkt nog teveel volgens het loketten principe (Wmo, Jeugd, Werk en Inkomen, Welzijn ect). Het heeft de voorkeur dat het Sociaal Loket (en Sociaal Team) uitgaan van 0 – 100 jaar en kijken naar de ondersteuningsvraag. Dit kunnen we extra stimuleren met een 'triage functie' waar de complexe hulpvragen binnenkomen en beoordeeld worden voordat ze worden doorgezet. Eenvoudige en enkelvoudige vragen kan het Sociaal Loket zelf oppakken en doorzetten (zoals zij dat nu ook doen). Complexe vragen krijgen daardoor meer aandacht en komen, naar verwachting, beter op hun plek terecht.

Voor de overgang van 18 – naar 18 + werkt het Sociaal Team met aandacht functionarissen, maar nog niet alle professionals werken eenduidig. Het is de bedoeling dat met jongeren die 16,5 jaar zijn -en van wie verwacht wordt dat zij ook na hun 18de zorg en ondersteuning nodig hebben- een toekomstplan wordt opgesteld. Het blijkt echter dat jongeren soms niet in beeld zijn of niet zijn opgepakt⁸. Denk bijvoorbeeld aan thuiszitters.

4. Aandacht voor veiligheid

Vanuit verschillende externe en interne ontwikkelingen vraagt 'Veiligheid van het kind en het gezin' de komende jaren veel aandacht. Dit betreft ook Huiselijk Geweld 18+. Het Sociaal Team doet al veel waar het gaat om preventieve jeugdbescherming, en loopt daarmee vooruit op het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De afgelopen 3 jaar zijn de nodige stappen gezet waar het gaat om het herkennen en aanpakken van (on)veiligheid. Er zijn meer collega's met expertise op het gebied van veiligheid. Collega's weten elkaar ook beter te vinden. De scholing van jeugdcollega's in de meldcode kindermishandeling loopt en 2 collega's volgen scholing als aandachtfunctionaris Huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM). Ook volgen de professionals in het Sociaal Team jaarlijks een agressietraining. Op het thema van HGKM (met name jeugd) zijn we kundig en voortvarend (ook in verhouding tot de andere Lekstroomgemeenten). Vooral het oppakken van de Veilig Thuis (VT) meldingen gaat goed. Alle VT meldingen worden door het Sociaal Team opgepakt. Daarbij prioriteert het Sociaal Team goed welke meldingen opgepakt moeten worden. Daarvoor is een werkwijze ontwikkeld. In aanvulling daarop maakt het Sociaal Team een inschatting van wat in het vrijwillige kader opgepakt kan worden. Ook dat gaat goed in de praktijk. De casussen die doorgaan naar het Regionaal Omdenk en Expertise Team (ROEL) en de Jeugd Bescherming Tafel (JBT) zijn echt lastige gevallen die vervolgens ook tot onderzoek kunnen leiden. Deze zaken zijn weloverwogen en zorgvuldig voorbereid. De JBT worden preventief ingezet. En het Sociaal Team blijft ook betrokken nadat een maatregel is opgelegd. Uit de themasessie met het Sociaal Team volgen een aantal verbeterpunten in de aanpak van HGKM. Eén daarvan is meer aandacht voor (en kennis van) diverse expertises, bijvoorbeeld ouderenmishandeling en relationeel geweld. Waarbij het helpt als het Sociaal Team richtlijnen of een afwegingskader kan volgen. Met name waar sprake is van onveiligheid in combinatie met zorg. Nu ligt de focus op 18-. Er is meer aandacht nodig voor 18+

⁸ Niet alleen het Sociaal Team is verwijzer maar ook andere organisaties mogen dat doen. Het gebeurt dat een jongeren jeugdhulp ontvangt maar niet bij ons bekend is.

5. Eropaf: zelf meldingen oppakken

Het ErOpAf-team binnen de gemeente Vijfheerenlanden (VHL) speelt een belangrijke rol bij het reageren op zorgwekkende signalen die binnenkomen via het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB). Het ErOpAf-team onderzoekt meldingen van zorgprofessionals, familieleden of burens en biedt snel ondersteuning aan inwoners die zelf geen hulp vragen, maar waarbij sprake is van problemen zoals onbegrepen gedrag en/of gevaarsrisico, psychiatrische klachten, verslaving of woonhygiënische problematiek. Gemeente Vijfheerenlanden heeft maatwerkafspraken met de GGD regio Utrecht waar het gaat om het MAB en Woonhygiënische problematiek (WHP). Per 1 januari 2026 worden de maatwerkafspraken met betrekking tot het MAB beëindigd en zal er een lokaal meldpunt worden ingericht. Per 1 november 2024 wordt er gestart met een wijk GGD'er in Leerdam (West). De inzet van de wijk GGD'er draagt bij aan verbetering van de verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein, waardoor politie-inzet vermindert, eerder hulp wordt ingezet en het aantal escalerende situaties afneemt (actie vanuit het Regioplan IZA).

Hoofdstuk 5 Kaders voor ontwikkeling

In de opzet en uitwerking van het uitvoeringskader kwam naar voren dat er verschillende verwachtingen zijn over wat het uitvoeringskader moet opleveren. Voor het Sociaal Team is het belangrijk dat het kader helpt in het afbakenen van taken en werkzaamheden en ook naar inwoners en samenwerkingspartners aangeeft wat van het Sociaal Team verwacht kan worden. Tevens brengt dat in beeld op welke onderdelen het Sociaal Team zich ontwikkelt en ruimte nodig heeft, en op welke onderdelen van andere partners iets wordt verwacht.

1. Toegang organiseren met welzijn

Een uitvoeringsprincipe van het Sociaal Team is dat het Sociaal Team dichtbij, vindbaar, zichtbaar en benaderbaar is voor inwoners. Als we enkel naar het Sociaal Team kijken is dat niet het geval. Inwoners met ondersteuningsvragen kunnen terecht bij het 'Sociaal Lokaal'. Het Sociaal Lokaal is digitaal en telefonisch bereikbaar.

Het is zinvol om hierbij onderscheid te maken tussen 'De Toegangsfunctie' en de taken van het Sociaal Team. De VNG maakt dit onderscheid ook. De Toegangsfunctie gaat over de wijze waarop inwoners contact kunnen zoeken als zij een vraag over ondersteuning of zorg willen stellen. Het is de toegang tot informatie, advies en eventuele zorg en ondersteuning. De gemeente kan deze 'toegang' op verschillende manieren inrichten. In dit licht is het vooral belangrijk dat de inwoners van VHL de toegang tot het stellen van hun hulpvraag ondersteuning als dichtbij, vindbaar en laagdrempelig ervaren.

Uit de themasessie volgt dat Bindkracht daar naast het Sociaal Lokaal, het school maatschappelijk werk en huisartsen een grote rol in speelt. Zij kunnen met inlooplocaties de eerste contacten verzorgen, vragen beantwoorden en doorverwijzen naar anderen als dat nodig is. Op deze locaties kunnen ook professionals van het Sociaal Team en/of het Sociaal Lokaal aanwezig zijn. Een voorbeeld is de Wijkwinkel in Vianen, een laagdrempelige locatie waar mensen met vooral financiële vragen kunnen binnenlopen. Voor Leerdam en Meerkerk is een dergelijk servicepunt ook een goed idee. Bijvoorbeeld voor een paar dagen of dagdelen per week. Inwoners kunnen in de buurt terecht en komen gelijk binnen bij de welzijnsorganisatie waar hun vraag hopelijk gelijk beantwoord kan worden. Als inwoners er echt zelf niet meer uitkomen dan kan het Sociaal Team uitkomst bieden.

Een meer laagdrempelige toegang tot het Sociaal Team in de vorm van een aantal locaties waar inwoners vrij kunnen binnenlopen bij het Sociaal Team zelf, heeft niet de voorkeur. Dit vraagt andere vaardigheden van professionals en waarschijnlijk ook nieuwe professionals. Daarnaast zal het aantal vragen dat binnenkomt bij het Sociaal Team toenemen. Idealiter worden de meeste vragen van inwoners in de sociale basis opgevangen.

2. Ondersteuning door het Sociaal Team zelf

Zoals aangegeven in het vorige hoofdstuk komt in het sociaal domein meer nadruk te liggen op het versterken van de eigen kracht van inwoners door gebruik te maken van preventieve oplossingen (sociale basis) en door als Sociaal Team meer zelf hulp en ondersteuning te bieden. Meer inzet op kwaliteit en ondersteuning door het Sociaal Team vraagt wel een investering. Ten eerste in termen van tijd en capaciteit. Inwoners zelf ondersteunen vraagt meer tijd dan een doorverwijzing naar specialistische hulp. Verder is het belangrijk dat de kennis en vaardigheden van de professionals op peil zijn om zelf op een goede manier ondersteuning te bieden en dat zij een goede afweging kunnen

maken wanneer je zelf ondersteuning inzet en wanneer niet (en door wie wel en door wie niet). Daarbij zal ook in de registratie duidelijk aangegeven moeten worden wanneer een medewerker een inwoner zelf in ondersteuning heeft zodat inzichtelijk is hoeveel eigen ondersteuning het Sociaal Team inzet. Dit is ook een verplichting vanuit het CBS.

Uit de themasessie volgt dat er inwoners zijn met levenslange en/of levens brede beperkingen waarvoor blijvende ondersteuning ('stut en steun') nodig is. Bij de inzet van stut en steun moet er goed gekeken moet worden wie de zorg en ondersteuning levert. Dat is maatwerk. Bij Wmo- geïndiceerde zorg levert de zorgaanbieder in voorkomende gevallen de zorg en kan het sociaal team dat zelf overnemen. Andersom houdt een maatschappelijk werker soms cliënten bij zich die 'te zwaar zijn'. Die kunnen over naar een zorgaanbieder.

Team Voorzieningen

De Wmo consulenten met specialisme wonen (woningaanpassingen), rollen (voorzieningen die voorzien in mobiliteit op de korte en middellange afstanden) en vervoer zijn samen Team Voorzieningen. Zij onderzoeken meldingen op het de hiervoor genoemde ondersteuningsvragen. Tevens de aanvragen voor leerlingenvervoer en Gehandicapten Parkeerkaarten (GPK) worden door Team Voorzieningen opgepakt. De termijnen voor onderzoek van de ondersteuningsvraag, en het nemen van een besluit zijn vastgelegd in de Wmo 2015. In welke omstandigheden VHL voorziet in voorzieningen, welke afwegingen er gemaakt dienen te worden en tegen welk tarief, is vastgelegd in de verordening, beleidsregels en financieel besluit/nadere regels.

Wachtlijstbeheer

Meer inzet op kwaliteit en eigen inzet door het Sociaal Team vraagt ook om een andere wijze van omgaan met de wachtlijst voor het Sociaal Team. De nadruk ligt nu op het inlopen de wachtenlijsten en het halen van de wettelijke termijnen (rechtmatigheid). Wat in de praktijk betekent dat een doorverwijzing naar een zorgaanbieder de snelste oplossing is. Meer nadruk op kwaliteit (door zelf ondersteuning te bieden) betekent dat we moeten accepteren dat de wachtlijst soms kan oplopen. Ofwel meer nadruk op doelmatigheid in plaats van rechtmatigheid. Dit vraagt een politieke keus. Dit kan het Sociaal Team combineren met meer 'wachtlijstbeheer'. Bijvoorbeeld meer voorlichting op het moment dat mensen zich melden, inzetten van E-health ondersteuning en regelmatig contact houden als mensen op de wachtlijst staan. Dit vraagt wel inzet en wordt nu ook meegenomen in de ontwikkeling van het aangepaste Sociaal Loket. Houten hanteert ook een dergelijke werkwijze.

3. Taakverdeling met Sociale basis

Inwoners van VHL kunnen voor (ondersteuning)vragen en ontmoeting gebruik maken van verschillende algemene voorzieningen. Welzijn, jongerenwerk, mantelzorgondersteuning, jeugdgezondheidszorg, preventieve schulddienstverlening, sport- en cultuurvoorzieningen en de bibliotheek zijn voorbeelden van deze voorzieningen. De grootste welzijnsorganisatie in Vijfheerenlanden is Bindkracht. De gemeente en Bindkracht zijn in gesprek over de ontwikkeling van het welzijnsaanbod en de samenwerking. Gro up doet het Jongerenwerk in VHL.

VHL heeft de ambitie om het sociale netwerk (sociale basis) voor de inwoners te verstevigen. Dit helpt inwoners om mee te doen en hun vragen over bijvoorbeeld opvoeden en opgroeien, zelfredzaamheid en eenzaamheid in de dagelijkse contacten te bespreken en op te lossen. Een projectteam kijkt op dit moment wat het voor VHL

betekent om de sociale basis voor te verstevigen. Dit betekent onder meer dat het projectteam inventariseert welk collectief aanbod er nu is en aan welk collectief aanbod behoefte is. Nu komt het voor dat het Sociaal Team een algemene voorziening of groepsaanbod passend vindt, maar dat deze niet beschikbaar is en inwoners toch worden doorverwezen naar een specialistische ondersteuning.

Het versterken van de Sociale Basis betekent voldoende preventief en collectief aanbod organiseren, én heldere (prestatie)afspraken maken met voorliggende voorzieningen en welzijnsorganisaties. Partijen in de Sociale Basis moeten samenwerken en samen een ondersteuningsnetwerk vormen. Daarnaast is samenwerking en een goede taakafbakening met het Sociaal Team belangrijk. Zo moet het Sociaal Team weten welke ondersteuning beschikbaar is binnen de Sociale Basis zodat duidelijk is voor welke inwoners de Sociale Basis een goede plek biedt en welke inwoners baat hebben bij ondersteuning door het Sociaal Team zelf.

De afbakening tussen Sociaal Team en de Sociale Basis vraagt om een duidelijke opdracht. Met name voor Bindkracht. Bindkracht richt zich alleen op volwassenen (18+). Het Sociaal Team ziet ook graag meer preventief aanbod voor jeugd. Over het afstemmen van het aanbod zijn afspraken gemaakt met Bindkracht. Al vragen dit soort afspraken in de praktijk blijvende afstemming omdat het vaak maatwerkwerk is.

Meest voor de hand liggende afbakening is dat welzijn zich richt op preventie en collectieve ondersteuning en dat individuele ondersteuning bij het Sociaal Team hoort. Tegelijk moeten we de scheiding individueel – collectief niet te strikt nemen. Bindkracht voert nu voor een groot deel Welzijn-op-recept uit en dat past bij een welzijnsorganisatie maar is wel een vorm van individuele ondersteuning. Daarover moeten nadere afspraken gemaakt worden. Uit de themasessie met Beleid en het Sociaal Team volgt dat het behulpzaam is te kijken naar het ondersteuningsgebied waarop welzijn-op-recept van toepassingen is:

- als de ondersteuningsvraag zich richt op meedoen en eenzaamheid dan past dat bij de welzijnsorganisatie;
- als sprake is van individuele ondersteuning gericht op zelfredzaamheid en ontwikkeling/opvoeding dan is er een taak voor het Sociaal Team.

In de taken van het Sociaal Team betekent de taakafbakening individueel-collectief dat het Sociaal Team in principe geen groepstrainingen meer aanbiedt. Dit hoort bij de Sociale Basis. Wel kunnen professionals van het Sociaal Team een rol blijven spelen in het aanbieden en organiseren van collectief aanbod. Dit kan bijvoorbeeld door inzet van hun kennis of het bijeen brengen van inwoners met vergelijkbare vragen. Ook kan e-health soms een oplossing bieden. Verder moet er een werkwijze komen die bijdraagt aan het organiseren van collectieve trainingen op basis van vraag en behoefte van cliënten. Nu speelt het Sociaal Team in op collectieve maatwerkarrangementen, bijvoorbeeld op scholen en /of op basis van type aanmeldingen. De beweging van individueel naar collectief zal idealiter in samenspraak zijn waarbij partijen in de Sociale Basis een grote rol innemen. Dat vraagt dat zij in afstemming met het Sociaal Team snel kunnen inspelen op ondersteuningsvragen die in groepsverband opgepakt kunnen worden.

De verwachting is dat het versterken van de Sociale Basis, niet meteen van invloed is op de benodigde inzet en capaciteit van het Sociaal Team. Op termijn mogelijk wel. Een breed preventief en collectief aanbod vergroot de kans dat inwoners zich niet meer bij het Sociaal Team zullen melden omdat inwoners met behulp van sterke netwerken en voldoende activiteiten in de sociale basis, veerkrachtiger en vitaler zijn waardoor de behoefte aan professionele ondersteuning afneemt. De verwachting is ook dat op termijn

minder specialistisch hulp nodig is. Vooralsnog zal vanuit het Sociaal Team inzet nodig zijn voor een goede afstemming met informele partijen en moet er blijvend geïnvesteerd worden in kennis van partijen in de Sociale Basis.

4. Schoolmaatschappelijk werk onderdeel Sociaal Team

Schoolmaatschappelijk werk (SMW) is een preventieve laagdrempelige en kortdurende voorziening voor schoolgaande kinderen, die problematiek in de ontwikkeling van leerlingen vroegtijdig kan signaleren en aanpakken. Door in een vroeg stadium leerlingen, ouders en leerkrachten te helpen en te ondersteunen, draagt het SMW bij aan het verminderen van psychosociale problemen en het vergroten van de ontwikkelkansen van leerlingen.

De lichte, voortijdige, preventieve vorm van ondersteuning wordt geboden waarbij de vraag nadrukkelijk vanuit (de vindplaats) school komt (ouders, IB-ers, SWV, leerkrachten, kinderen). Door middel van een regelmatig contact met de school wordt SMW vroegtijdig betrokken bij vraagstukken die er leven. Indien gewenst gaan ze in gesprek met kinderen, ouders en school om na te gaan wat er is, welke doelen gewenst zijn en wat daar voor nodig is om die te bereiken. Ze trachten zoveel mogelijk laagdrempelig met eigen ondersteuning aan te pakken. Ze zijn een sparringpartner van de school (lees vaak de IB-er). Daar waar nodig zorgt SMW voor de toeleiding naar specialistische zorg.

In VHL zitten de SMW-ers in het Sociaal Team. Om deze verbinding nog sterker te maken willen we toegroeien naar een situatie waarin SMW geen aparte functie is, maar een aparte taak die toebedeeld wordt aan een aantal (jeugd)professionals, te weten professional Jeugd en Gezin, aandachtsgebied Onderwijs. Zij zijn in bezit van een SKJ-registratie en zijn in staat zelf de toeleiding naar zorg te organiseren. Dit sluit aan bij de beweging naar de t-shaped professional, maakt de toeleiding naar andere vormen van hulp een stuk gemakkelijker en zorgt voor een stevige verbinding met het Sociaal Team. Ook is een goede, stevige samenwerking met het voorschoolse veld en met de Jeugdgezondheidszorg (JGZ GGD) noodzakelijk.

Leerplicht

We hebben op dit moment 3 leerplichtambtenaren (2,78 fte). Elke medewerker is gekoppeld aan één van de Gebiedsteams (Meerkerk, Vianen en Leerdam). Er is nu geen noodzaak om hieraan iets te veranderen. Leerplicht is op de plek waar ze impact kunnen maken (de drie locaties) en hebben door de koppeling aan de teams een korte lijn met het Sociaal Team. In de regio Lekstroom wordt wel verkend in hoeverre meer regionalisering nodig en mogelijk is (gezien de kwetsbaarheid van de leerplichtfunctie). Dit zal er niet toe leiden dat de leerplichtambtenaren een andere werkplek krijgen. Voor VHL is het wenselijk dat de leerplichtambtenaren gekoppeld blijven aan de vier Sociale Teams.

5. Blijven investeren in veiligheid

Duidelijk is dat aandachtsgebieden 'Veiligheid van het kind en het gezin' en 'Huiselijk geweld' de komende jaren aandacht vragen. Uit de themasessie met het Sociaal Team volgen een aantal verbeterpunten in de aanpak van HGKM. Dit zijn mogelijkheden en acties om de aanpak van HGKM te verbeteren. Voor nu én naar de toekomst. Dit zijn allen punten die extra inzet vragen. Van het Sociaal Team én van Beleid. Benoemd zijn:

- Het is wenselijk dat er meer aandacht komt voor (en kennis heeft van) diverse expertises zoals ouderenmishandeling en relationeel geweld. Het helpt als professionals daarbij richtlijnen of een afwegingskader kunnen volgen. Met name waar sprake is van onveiligheid in combinatie met zorg. Nu ligt de focus bij (on)veiligheid met name op 18-. Er is meer aandacht nodig voor 18+.
- Het is nodig om te investeren in voorliggend/preventief aanbod voor gevallen waarbij (on)veiligheid een rol speelt. Zo is het belangrijk dat VHL alle activiteiten uit de Relatie en Scheidingsdesk uitvoert. Vanwege capaciteitsproblemen en de wachtlijst is de keuze gemaakt om bijvoorbeeld 'het spreekuur' bij het Sociaal Team niet te organiseren. De wens vanuit het Sociaal Team en Beleid is om dit wel te doen. De activiteiten vanuit de relatie en scheidingsdesk hebben meerwaarde en voorkomen complexe scheidingen. Verder mist het Sociaal Team aansluiting en aanbod van GGZ voorzieningen, alsook verslavingszorg voor jongeren en volwassenen.
- Casussen waarbij kinderen betrokken zijn en ouders in scheiding zijn, blijven lang doorlopen. Vooral vanuit betrokkenheid bij de kinderen. De vraag is waar de grens ligt. Nu is er vooral het gevoel om altijd door te gaan en betrokken te blijven. Er zijn gemeenten die een grens stellen: zodra er sprake is van een juridisch conflict/gevecht dan stopt de betrokkenheid van het Sociaal Team. We moeten verkennen hoe die gemeenten dat aanpakken en vastleggen in nadere regels of richtlijnen als VHL die aanpak wil volgen.
- Op casussen waarbij (on)veiligheid/complexiteit een rol speelt, heeft het de voorkeur dat twee professionals bij de zaak betrokken zijn. Vanwege de kennis die deze problematiek vraagt, maar ook voor meer draaglast bij de professionals en het extra garanderen van meervoudige partijdigheid⁹. Het standaard inzetten van twee professionals lukt vanwege capaciteitsproblemen vaak niet.

6. POH GGZ Jeugd als pilot

Vanuit de Hervormingsagenda jeugd wordt ingezet op het verbeteren van de contacten met huisartsen. Dit als onderdeel van 'stevige Sociale Teams'. Veel gemeenten en huisartsenpraktijken hebben er inmiddels gezamenlijk voor gekozen om een jeugdconsulent of ondersteuner jeugd in te zetten in de huisartsenpraktijk, zodat deze direct lichte hulp kan bieden en een apart traject in veel gevallen niet meer nodig is. Andere huisartsenpraktijken werken samen met een Praktijkondersteuner huisartsen-GGZ (POH-GGZ met aandachtsgebied jeugd). Van belang is dat er duidelijke afspraken gemaakt worden over wie verantwoordelijk is voor de zorg/hulp die wordt geboden en hoe dit wordt gefinancierd.

Uit de themadiscussie over huisartsen volgt dat de huidige manier waarop de samenwerking met huisartsen is georganiseerd goed werkt. Op dit moment werken er in elk gebiedsteam van het Sociaal Team 2 professionals met de expertise GGZ die ook als contactpersoon functioneren voor de huisartsen binnen VHL. Eén jeugdprofessional voor 18- en een Maatschappelijk werker voor 18+. De JP'ers functioneren nu als JP GGZ. Het is de bedoeling dat deze functie ontwikkelt naar een JP'er met aandachtsgebied huisartsen/ GGZ, waarbij de JP'ers zelf ook zaken oppakken. Dit sluit aan bij de groei naar meer integraal werken.

⁹ Meerzijdige partijdigheid is een basishouding van de professional, waarbij de belangen van alle betrokkenen worden gezien. Zonder iemand uit te sluiten en oog te hebben voor de meest kwetsbaren: Je hebt aandacht voor verschillende perspectieven. Er is geen schuldige/ dader/ verlies.

Er is een wens om met een POH Jeugd GGZ bij huisartsen te gaan werken en een paar huisartsen hebben aangegeven daar open voor te staan. De uitkomst van de themasessie is dat we deze stap alleen zetten met een select groepje huisartsen. In de vorm van een pilot. Met afspraken over (gedeeltelijke) financiering vanuit de zorgverzekeraar. In deze samenwerking zou de POH Jeugd GGZ ook de bevoegdheid moeten krijgen om tekst voor het ondersteuningsplan aan te leveren (of zelf beschikkingen kunnen afgeven) om dubbel werk met het Sociaal Team te voorkomen. Dit vraagt goed uitzoekwerk over welke bevoegdheid bij de huisarts ligt (en wat wettelijk mag). Wij hebben nu de afspraak dat huisartsen wel een beschikking mogen afgeven, maar niet mogen verlengen. Dat loopt via het Sociaal Team.

In relatie tot de visie Eerste Lijn zorg liggen er een mogelijkheden om beter samen te werken met de wijkverpleegkundigen die gedetacheerd zijn binnen het sociaal team. Ook zij kunnen ondersteuningsplannen opstellen voor inwoners waarvan zij signaleren dat extra ondersteuning nodig is.

7. Deskundigheidsbevordering Armoede en Schulden

Op het gebied van financiën, armoede en schulden is de primaire rol van het Sociaal Team gericht op signalering en toeleiding naar passende hulp. In de gemeente Vijfheerenlanden wordt afhankelijk van de ondersteuningsbehoeften samengewerkt met de afdelingen Geld- en Regelzaken (GRZ) van Bindkracht, Stichting Maatje Vijfheerenlanden en Avres. Alle drie partijen hebben onderlinge afspraken gemaakt wie voor welke categorie financiële hulp ondersteuning aan inwoners biedt (zie bijlage Ketenaanpak Hulp bij Geldzaken in Vijfheerenlanden).

Bij de doorverwijzing naar één van deze partijen blijft het Sociaal Team -afhankelijk wat nodig is- casusregisseur. De afspraak met vrijwilligersorganisaties zoals bijvoorbeeld Maatje Vijfheerenlanden is dat vrijwilligers geen casusregie overnemen (als dat nodig is). Voor 'problematische schulden' is Avres de partij die inwoners kan helpen. Niet zelden is meer hulp nodig omdat de schulden voortkomen uit andere problematiek. In de gevallen dat Avres de ondersteuning oppakt, dan gaat de casusregie over voor het schuldentrajec ook over en is Avres aanspreekpunt.

In het geval dat er sprake is bij inwoners met ernstige psychiatrische en/of persoonlijkheidsproblematiek en waar géén mogelijkheid bestaat om deze inwoners naar een andere organisatie door te verwijzen, biedt het Sociaal Team zelf financiële ondersteuning, onder de voorwaarde dat het niet om problematische schulden gaat.

In het kader van de 'vroegsignalering' van schulden heeft het EropAf team van het sociaal team een begeleidende rol als meldingen over betalingsachterstanden via het MAB (meldpunt advies en bezorgd) bij het Sociaal Loket binnenkomen. In deze gevallen biedt het EropAf team eerst zelf hulp voordat naar passende hulp doorverwezen wordt. Zie de bijlage met de vroeg signalering VHL ketenaanpak.

Het is belangrijk er binnen het Sociaal Team kennis is van welke partij welke ondersteuning biedt. Dit vraagt deskundigheidsbevordering van alle professionals e/o van een aantal aandacht functionarissen.

Hoofdstuk 6 Samenwerking met kernpartners

1. Samenwerking Sociaal Team en Beleid

Het Sociaal Team en het team Beleid Sociaal Domein zijn onderdelen van dezelfde organisatie, de gemeente. Echter, de samenwerking tussen beide organisatieonderdelen is cruciaal en wordt daarom apart in dit hoofdstuk genoemd.

Het Sociaal Team en Beleid investeren in samenwerking en het uitwisselen van signalen. Het Sociaal Team wil graag eerder bij belangrijke beleidsontwikkeling betrokken worden en voor Beleid is het belangrijk om signalen uit de uitvoering te krijgen en zo te zorgen dat gewenste veranderingen gezamenlijk worden ingezet. Vooral ten aanzien van Jeugd is er behoefte aan meer. Dat komt omdat er rondom de uitvoering Jeugd meer afspraken en regels zijn. Deze 'bureaucratie' is bij de uitvoering van de Wmo minder. Ook is het belangrijk om de samenwerking op het gebied van werk en participatie te intensiveren (zie ook samenwerking met AVRES). Een ander aandachtspunt zijn samenwerkingsafspraken om de financiële risico's waar we mee te maken hebben in beeld te houden en te beheersen.

Samenwerking en afstemming vragen tijd. En dat is vaak lastig gezien de volle agenda's en de werkdruk bij het Sociaal Team. Daarnaast is continuïteit van het personeel een probleem. Door de vele wisselingen van collega's (met name bij beleid) zijn er steeds nieuwe contactpersonen. Dat maakt afstemmen lastig. Al weten Teamleiders en beleid elkaar wel op thema's te vinden.

Bij het Sociaal Team is behoefte aan een 'implementatie medewerker', ofwel een medewerker die de vertaalslag maakt naar 'beleidsuitvoering'. Op dit moment ligt deze taak het meest bij de kwaliteitsmedewerker, maar eigenlijk is dat een aparte functie (die er in het verleden ook is geweest). Dit vraagt hoe dan ook extra capaciteit. Al dan niet in de vorm van een kwaliteitsmedewerker.

Het dashboard met data en sturingsinformatie dat op dit moment in ontwikkeling is, gaat in ieder geval op het gebied van jeugd richting geven aan de samenwerking en de zaken die Beleid en uitvoering bespreken. De uitdaging is om vervolgens informatie uit andere domeinen toe te voegen. In het dashboard komen gegevens samen uit het systeem van het Sociaal Team (Gidso) en uit het berichtenverkeer over de inzet van geïndiceerde jeugdhulp (RBL). Zo kunnen trends over de inzet van jeugdhulp maandelijks gezien en besproken worden.

2. Samenwerking met Sociale Basis

De samenwerking met de sociale basis is de vorige hoofdstukken al aanbod geweest. De belangrijkste punten zijn:

Inwoners van VHL kunnen voor (ondersteuning)vragen en ontmoeting gebruik maken van verschillende algemene voorzieningen. VHL heeft de ambitie om dit sociale netwerk (Sociale Basis) voor de inwoners te verstevigen. Een projectteam kijkt op dit moment wat dat voor VHL betekent. Vanuit het Sociaal Team is van belang is dat er voldoende preventief en collectief aanbod beschikbaar is, én dat er heldere (prestatie)afspraken zijn met voorliggende voorzieningen en welzijnsorganisaties. Een goede taakafbakening met

het Sociaal Team hoort daarbij. Zo moet het Sociaal Team weten welke ondersteuning beschikbaar is binnen de Sociale Basis zodat duidelijk is voor welke inwoners de Sociale Basis een goede plek biedt en welke inwoners baat hebben bij ondersteuning door het Sociaal Team zelf.

De grootste welzijnsorganisatie in Vijfheerenlanden is Bindkracht. Gro up doet het Jongerenwerk in VHL. De samenwerking tussen de welzijnspartijen en het sociaal team zijn op uitvoeringsniveau goed. Professionals weten elkaar te vinden. Over de ontwikkeling van het welzijnsaanbod en de samenwerking zijn de gemeente en Bindkracht in gesprek. Zie ook hoofdstuk 5.

3. Samenwerking AVRES

De taken en verantwoordelijkheden van het Sociaal Team zijn nauw verwant aan de werkzaamheden van onze Gemeenschappelijke Regeling AVRES (GR). Deze GR is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de Participatiewet, Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, minimabeleid, en andere regelingen op het gebied van werk en inkomen.

De leefgebieden werk en inkomen hebben een grote invloed op het welbevinden van onze inwoners. Een stabiele financiële basis en werk kan een duurzame uitweg zijn uit andere problemen. Aan de andere kant kan hulp bij een woon of zorgvraag mensen helpen de stap naar werk te zetten. Vaak zijn er binnen één huishouden meerdere problemen die met elkaar verweven zijn. Een goede samenwerking tussen Avres en Sociaal Team is daarom essentieel. In het verleden zijn er verschillende inspanningen gepleegd om deze samenwerking te bevorderen, zoals het oprichten van het Sociaal Lokaal Leerdam.

Om de basis op orde te krijgen en te houden is ook in de toekomst een nauwe samenwerking met AVRES wenselijk en nodig. Deze heeft in eerste instantie de vorm van gestructureerde kennisdeling over elkaar taken, verantwoordelijkheden en instrumenten. Daarmee wordt gestimuleerd dat er waar mogelijk en nuttig gebruik gemaakt wordt van elkaars mogelijkheden.

In de toekomst willen we beter samenwerken met AVRES door (net als de gemeente Molenlanden) afspraken te maken over de samenwerking door de aanwezigheid van Sociaal Team en Avres op locatie, gezamenlijke intake en spreekuren, aanspreekpunten en gezamenlijke huisbezoeken. Meervoudige problemen kunnen het best in samenhang worden aangepakt. Ook in de samenwerking met Avres is één huishouden, één plan, één regisseur' van belang. Dit gaat niet vanzelf (er zijn verschillen in wettelijke basis, werkwijze en procedures) en dat vraagt tijd en investering. Dit geldt zowel voor het Sociaal Team en Avres als voor de professionals van het team beleid sociaal domein.

4. De Veiligheidsketen

In de samenwerking met de ketenpartners gaat vooral de samenwerking tussen het Sociaal Team en Veilig Thuis goed. Er zijn duidelijke afspraken en er is wekelijks overleg. In samenwerking is ook geïnvesteerd (uitwisseling, koffie drinken etc.). De samenwerking met Save en de Raad van de Kinderbescherming gaat lastiger. Save is een grote organisatie waar de professionals een hoge werkdruk hebben. In de praktijk merkt het Sociaal Team dat zij onvoldoende bij casussen betrokken worden het is niet altijd duidelijk of jongeren van 16 of 17 jaar met een OTS oppakt door Save opgepakt worden omdat ze bijna 18 zijn. Bij het Sociaal Team wordt ook geen meerwaarde ervaren het inzetten van expertise vanuit Save. Ook de samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming loopt niet altijd goed. Mede omdat vaste contacten daar ontbreken.

Dat geldt ook voor Save. Wel is dit medewerker afhankelijk. Investeren in de samenwerking met name richting Save en Raad voor de Kinderbescherming door koffiedrinken, uitwisselen en werkbezoeken kan hier verbetering in betekenen.

Rondom het thema openbare orde en veiligheid (OOV) is regionaal een goede samenwerking. Ook de samenwerking met de Wijkagenten is goed. Zij zijn goed aangesloten op de problematiek rondom Huiselijk geweld en Kindermishandeling. De samenwerking met het Zorg- en veiligheidshuis loopt goed. Er is een duidelijk escalatiemodel zorg en veiligheid.

5. Samenwerking met scholen

Om een minimale basiskwaliteit te garanderen is het van belang dat het Schoolmaatschappelijk werk (SMW) laagdrempelig, toegankelijk en beschikbaar is op een school voor leerlingen, ouders en leerkrachten met vragen over opvoeden, opgroeien en sociaal emotioneel ontwikkelen van kinderen in de context van de school en leerlingen in een klas. Dit kan vertaald worden in een vast gezicht en vaste momenten van aanwezigheid op alle scholen, waar leerlingen vanuit onze gemeente op zitten. De SMW-er kijkt breder dan alleen het individu. Door een goede vraagverheldering is het duidelijk of er sprake is van 'gezinsproblematiek'. Dan kan er mogelijk een collega of aanbieder worden betrokken. Daar komt direct een grote uitdaging om de hoek kijken, want onze kinderen verspreiden zich over een groot aantal scholen in en buiten onze regio.

aantal scholen met leerlingen vanuit VHL	BO	SBO	SO	VSO	VO	TOTAAL
Binnen Vijfheerenlanden	32	1	0	0	3	36
Lekstroom regio	20	2	1	1	8	32
AV-regio	22	2	2	3	15	44
Buiten bovenstaande gebieden	41	3	20	25	48	137
Totaal	115	8	23	29	74	249

Dit zou betekenen dat het SMW bijna 250 scholen moet bedienen. Uitgaande van een vast gezicht op alle scholen is dit ondoenlijk. Bovendien is dat ook niet nodig, want een groot deel van deze scholen heeft slechts een heel beperkt aantal leerlingen uit Vijfheerenlanden en lang niet al deze leerlingen hebben in hun schoolloopbaan SMW nodig. We moeten daarom goed nadenken wat we waar nodig hebben en hoe dat vertaald kan worden naar formatie voor de taakomvang.

6. Samenwerking met zorgaanbieders

In de dagelijkse uitvoering hebben de professionals van het sociaal Team contact met zorgaanbieders voor de begeleiding naar en inzet van specialistische hulp, waarbij de professional met de inwoner besluit welke vormen van hulp ingezet kunnen worden. Gedurende het traject houdt het Sociaal Team vervolgens overzicht en stemt de professional de zorg die wordt ingezet af (casusregie). Ook daarbij heeft de professional contact met de zorgaanbieder. Naar mate de zorg die wordt ingezet intensiever is, zal ook het contact met de zorgaanbieder intensiever zijn. Voor bepaalde intensieve zorgvormen zijn daar ook aparte afspraken voor. Zoals het inschakelen van het expertiseteam van Yeph voor complexe jeugdhulp en het betrekken van het

Voordeurteam van de Combinatie als jeugdhulp met verblijf nodig is. De afstemming met de aanbieders van deze zorgvormen loopt in de praktijk niet altijd goed. Dit vraagt extra investeren in contacten en werkafspraken. Zie ook paragraaf 4 hierboven over de samenwerking in de veiligheidsketen. Uit de themasessie over veiligheid volgt bovendien dat de escalatieroutes onbekend zijn bij belangrijkste ketenpartners: vrouwenopvang, Moviera, Leger Des Heils. Als er een keer een calamiteit is wil je snel kunnen schakelen. Dit valt niet altijd binnen de kaders.

Afspraken met zorgaanbieders over contracten, de samenwerkingsrelatie en inhoudelijke opgaven op de verschillende voorzieningen lopen via de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL). RBL sluit namens de gemeenten de contracten voor de regionale jeugdhulp en Wmo producten en voert ook periodiek gesprekken met deze zorgaanbieders.

Beleidsadviseurs en/of kwaliteitsprofessionals van verschillende gemeenten sluiten daarbij aan. In die gesprekken gaat het de KPI's, operationele zaken en contractafspraken. Met een aantal strategische zorgaanbieders vinden ook op bestuurlijk niveau gesprekken plaats. Afspraken over het contractmanagement liggen vast het regionale plan Leveranciersmanagement. In het plan Leveranciersmanagement staan ook afspraken over de escalatieroute als aanbieders afspraken niet nakomen. Dat kan als afspraken over beschikbaarheid of financiën niet worden nagekomen, maar ook in situaties waarin er serieuze gevolgen zijn voor cliënten.

Hoofdstuk 7 Conclusie

Uitvoeringskader

Voor de uitvoering van taken op het Sociaal Domein werkt de gemeente Vijfheerenlanden met één Sociaal Team met vier teams, verdeeld over drie verschillende locaties. De basis van de werkwijze van het Sociaal Team is vastgelegd in het Koersdocument 2018. Er zijn sinds die tijd veel ontwikkelingen geweest. Dit maakt dat de gemeente en het Sociaal Team behoefte hebben aan een uitvoeringskader voor het Sociaal Team.

Doel van het uitvoeringskader is om de kern van de activiteiten van het Sociaal team vast te leggen. En zodoende te zorgen voor een eenduidig beeld van wat het Sociaal Team doet en welke ontwikkelingen het Sociaal Team oppakt. Het is nodig en belangrijk dat beleid, het Sociaal Team, het bestuur, samenwerkingspartners een gelijk beeld van hebben van het Sociaal Team en de uitdagingen waar zij mee te maken heeft. Juist omdat veel van het Sociaal Team gevraagd wordt.

Visie, taken en rollen.

De visie van het Sociaal Team is eerder opgesteld als onderdeel van de Sociaal Maatschappelijke Agenda 2020 en het Koersdocument in 2018. Deze visie is duidelijk, passend en nog actueel.

Visie Sociaal Team VHL

Het Sociaal Team is er voor alle inwoners van de gemeente Vijfheerenlanden met een ondersteuningsbehoefte op één of meerdere leefgebieden¹⁰. Als inwoners of professionals er niet uitkomen met eigen kracht of hun netwerk, dan biedt het Sociaal Team ondersteuning. De leden van het Sociaal Team zijn schakels in de wijken en/of kernen (bij o.a. huisartsen, onderwijs, welzijn, etc.) met als uitgangspunt 'één huishouden, één plan, één regisseur'. Het team doet dat samen met de inwoner. Het doel is om de zelfredzaamheid van de inwoner op peil te krijgen en te houden.

Kerntaken

In de taken van het Sociaal Team komen verschillende rollen en taken naar voren: vraagverheldering, preventie en voorlichting, ondersteuning, toeleiden naar passende ondersteuning en casusregie. De taken en rollen verschillen afhankelijk van de ondersteuningsvraag van de inwoner en in te zetten ondersteuning.

Gewenste en ingezette ontwikkelingen

Het Sociaal Team heeft met verschillende ontwikkelingen te maken. Externe ontwikkelingen zijn veranderende eisen die voortkomen uit wet -en regelgeving. Met name uit de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Daarnaast is het Sociaal Team zelf in ontwikkeling door meer integraal en eenduidig te gaan werken.

Belangrijke opgaven die uit de externe ontwikkelingen voortkomen zijn: meer (lichte) ondersteuning bieden als Sociaal Team zelf (en meer samenwerken met de sociale basis), en meer inzet en deskundigheid op het gebied van (on)veiligheid. Beide zaken

¹⁰ De leefgebieden betreffen: Inkomen, Participatie, Opvoeden en Opgroeien, Veiligheid, Psychische gezondheid, Lichamelijke gezondheid, Dagelijks functioneren.

zijn in beeld bij het Sociaal Team. Integraal en eenduidig werken staat centraal in interne ontwikkelingen van het Sociaal Team. Deze veranderingen verdienen steun en aandacht.

Integraal en eenduidig werken

Bij het Sociaal Team zijn verschillende veranderingen in gang gezet die bijdragen aan meer integraal werken en die van invloed zijn hoe het Sociaal Team functioneert.

- Het Wmo-team wordt omgevormd naar het team Voorzieningen. Het Team Voorzieningen gaat meldingen behandelen over onder andere Huishoudelijke Hulp, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. Wmo aanvragen als individuele begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen gaan naar de gebiedsteams.
- Het Sociaal Loket wordt omgevormd naar 1 Sociaal Loket voor alle ondersteuningsvragen (van 0 tot 100).
- Er komt een werkwijze die zorgt dat alle meldingen die binnenkomen worden besproken in het Team én dat medewerkers voor alle inwoners die zij ondersteuning bieden een plan opstellen.
- Alle medewerkers van de teams zijn professionals die een scherpe en brede vraagverheldering kunnen uitvoeren, ondersteuning kunnen bieden en indien nodig kunnen indiceren en komen tot regievoering.
- Het Sociaal Team werkt naar een eenduidige werkrelatie met de professionals. Concreet betekent dit dat het Sociaal Team (school)maatschappelijk werkers en thuisbegeleiders zelf in dienst gaat nemen.

Stevig Sociaal Team dat zelf (lichte) ondersteuning biedt

Er komt meer nadruk te liggen op het versterken van de eigen kracht van inwoners door gebruik te maken van preventieve oplossingen (sociale basis) en door als Sociaal Team meer zelf hulp en ondersteuning te bieden. Zelf ondersteuning bieden kan passend zijn als het de verwachting is dat doelen binnen afzienbare tijd behaald worden. Behandeling (jeugd) valt principieel buiten de ondersteuning die het Sociaal Team biedt.

Het Sociaal Team zet zelf al eigen (lichte) ondersteuning in, maar de gewenste richting is om dit meer en vaker te doen. Niet alleen is het effectiever als inwoners hun zorg en ondersteuning dichtbij en laagdrempelig kunnen krijgen. De meeste professionals van het Sociaal Team vinden het leuk om zelf lichte ondersteuning te kunnen bieden. Het verrijkt hun werk.

Meer inzet op kwaliteit en ondersteuning door het Sociaal Team vraagt een investering in termen van capaciteit en opleiding. Daarbij zal ook in de registratie duidelijk aangegeven moeten worden wanneer een medewerker een client zelf in ondersteuning heeft.

Vanuit de verschillende externe en interne ontwikkelingen vraagt 'Veiligheid van het kind en het gezin' de komende jaren veel aandacht. Dit betreft ook Huiselijk Geweld 18+. Het Sociaal Team doet veel waar het gaat om preventieve jeugdbescherming, en loopt daarmee vooruit op het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Vooral het oppakken van de Veilig Thuis (VT) meldingen gaat goed. Alle VT meldingen worden zelf door het Sociaal Team opgepakt. De casussen die doorgaan naar Roel en de Jeugd Bescherming Tafel (JBT) zijn echt lastige gevallen die vervolgens ook tot onderzoek kunnen leiden. Het Sociaal Team blijft betrokken nadat een maatregel is opgelegd.

Agenda voor doorontwikkeling

Als we kijken naar de visie en kerntaken van het Sociaal Team dan zien we verschillende zaken die verder aandacht vragen. Essentieel voor inwoners is een laagdrempelige toegang tot zorg en ondersteuning en de beschikbaarheid van ondersteuning in de Sociale Basis. Ontwikkelpunten voor het Sociaal team zijn daarnaast het blijvend

investeren in integraal werken, het verstevigen van het Sociaal Team, deskundigheidsbevordering en samenwerking met stakeholders. Deze onderwerpen hebben de aandacht, maar vragen doorontwikkeling.

Toegang organiseren met welzijn

Om de toegang tot ondersteuning of zorg voor inwoners dichtbij te organiseren gaat het vooral over de wijze waarop inwoners contact kunnen zoeken als zij een vraag over ondersteuning of zorg willen stellen. Welzijn speelt daar samen met het Sociaal Loket, het schoolmaatschappelijk werk en huisartsen een grote rol in. Het heeft de voorkeur dat welzijn met inlooplocaties de eerste contacten verzorgt, vragen beantwoordt en doorverwijst naar anderen als dat nodig is. Op deze locaties kunnen ook medewerkers van het Sociaal Team en/of het Sociaal Loket aanwezig zijn. Dit vraagt samenwerkingsafspraken en een opdracht voor de welzijnspartijen.

Een laagdrempelige toegang tot het Sociaal Team in de vorm van een aantal locaties waar inwoners vrij kunnen binnenlopen bij het Sociaal Team zelf, heeft niet de voorkeur.

Taakverdeling sociale basis

Een projectteam kijkt op dit moment wat het voor VHL betekent om de sociale basis voor te verstevigen. Het versterken van de Sociale Basis betekent voldoende preventief en collectief aanbod organiseren, én heldere (prestatie)afspraken maken met voorliggende voorzieningen en welzijnsorganisaties. Daarnaast is samenwerking en een goede taakafbakening met het Sociaal Team nodig.

In de afbakening van taken tussen het Sociaal Team en welzijn is meest voor de hand liggende scheiding dat welzijn zich richt op preventie en collectieve ondersteuning en dat individuele ondersteuning bij het Sociaal Team hoort. Verder moet er een werkwijze komen die bijdraagt aan het organiseren van collectieve trainingen op basis van vraag en behoefte van cliënten.

Stevig Sociaal Team: wachtlijstbeheer

Meer eigen inzet door het Sociaal Team vraagt ook om een andere wijze van omgaan met de wachtlijst voor het Sociaal Team. De nadruk ligt nu op het inlopen de wachtenlijsten en het halen van de wettelijke termijnen (rechtmatigheid). Meer nadruk op kwaliteit (door zelf ondersteuning te bieden) betekent dat we moeten accepteren dat de wachtlijst soms kan oplopen. Dit vraagt een politieke keus. Dit kan het Sociaal Team combineren met meer 'wachtlijstbeheer'.

Deskundigheid

Er springen twee aandachtsgebieden uit waar het gaat om deskundigheidsbevordering: Veiligheid en Armoede en Schulden.

Er zijn verschillende mogelijkheden en acties benoemd om de aanpak van Huiselijke Geweld en Kindermishandeling te verbeteren. Een van de verbetermogelijkheden is dat er meer kennis en aandacht nodig is voor thema's als ouderenmishandeling en relationeel geweld. Met name waar sprake is van onveiligheid in combinatie met zorg. Nu ligt de focus bij (on)veiligheid op 18-. Er is meer aandacht nodig voor 18+.

Verder is het wenselijk dat het Sociaal Team deskundigheid ontwikkelt, in het stellen van grenzen in casussen waarbij kinderen de dupe zijn van scheidende ouders. Deze zaken blijven vaak lang doorlopen. Er zijn gemeenten die een grens stellen: zodra er sprake is van een juridisch conflict/gevecht dan stopt de betrokkenheid van het Sociaal Team. Als VHL moeten we hierin een standpunt en richtlijnen bepalen.

Het gebied van financiën, armoede en schulden vraagt ook meer aandacht binnen het Sociaal team. In de gemeente Vijfheerenlanden wordt afhankelijk van de ondersteuningsbehoeften samengewerkt met de afdelingen Geld- en Regelzaken (GRZ) van Bindkracht, Stichting Maatje Vijfheerenlanden en Avres. Alle drie partijen hebben onderlinge afspraken gemaakt wie voor welke categorie financiële hulp ondersteuning aan inwoners biedt. Het is belangrijk er binnen het Sociaal Team kennis is van welke partij welke ondersteuning biedt.

Samenwerking met kernpartners

De taken van het Sociaal Team en de ontwikkelingen waar het sociaal team mee te maken heeft vragen samenwerking met een groot aantal kernpartners. Duidelijk is dat de samenwerking met Welzijn en andere partijen in de sociale basis heel belangrijk is. Ten eerste vanuit de wens de toegang tot hulp en ondersteuning voor inwoners in samenwerking met Welzijn en informele partijen vorm te geven. Daarnaast is samenwerking en een goede taakafbakening met het Sociaal Team nodig. Het moet ook duidelijk zijn voor welke inwoners de Sociale Basis een goede plek biedt en welke inwoners baat hebben bij ondersteuning door het Sociaal Team zelf.

Voorts is aandacht nodig voor de samenwerking met huisartsen, de samenwerking binnen de gemeente, de samenwerking met scholen en de samenwerking met AVRES.

De samenwerking binnen de gemeente tussen het Sociaal Team en beleid kan op verschillende manier versterkt worden. Het Sociaal Team wil graag eerder bij belangrijke beleidsontwikkelingen betrokken worden en heeft ook behoefte aan een 'implementatie medewerker' die de vertaalslag maakt naar 'beleidsuitvoering'. Verder helpt het als het Sociaal Team en de beleid gebruik maken van dezelfde dashboards en cijfers zodat een eenduidig beeld is van de opgaven en de financiële kaders.

De samenwerking met AVRES heeft vooral de vorm van gestructureerde kennisdeling over elkaar taken, verantwoordelijkheden en instrumenten. De wens is deze samenwerking te verstevigen door meer samen op te trekken. Bijvoorbeeld door het organiseren gezamenlijke intakemomenten en aanspreekmomenten. Het verstevigen van de samenwerking geldt voor het Sociaal Team en AVRES en voor de professionals van het team beleid sociaal domein.

De samenwerking met scholen loopt via het schoolmaatschappelijk werk. Om een minimale basiskwaliteit te garanderen moet het Schoolmaatschappelijk werk (SMW) laagdrempelig beschikbaar zijn op een school. Dit kan vertaald worden in een vast gezicht en vaste momenten van aanwezigheid op alle scholen, waar leerlingen vanuit onze gemeente op zitten. Daar komt direct een grote uitdaging om de hoek kijken, want onze kinderen verspreiden zich over 250 scholen in en buiten onze regio. Dit vraagt nadere uitwerking van wat we nodig hebben: op welke scholen is echt ondersteuning nodig en hoe kan dat vertaald worden naar taakomvang.

Bijlages

Bijlage 1: Het Koersdocument 2020. Sociaal Maatschappelijke Agenda (SMA)

Het kader is de SMA. Deze geldt voor het hele Sociaal Domein en onze visie/opgaven van het Sociaal Team moet(en) hier onder vallen.

1. Versterken van preventie en (vroeg)signalering
 - Een vitale samenleving waarin men naar elkaar omziet, zodat signalen over belemmeringen vroegtijdig kunnen worden opgemerkt.
 - Snelle en efficiënte aanpak van hulp- en ondersteuningsvragen, waarmee inzet van dure (zorg/ondersteuning)maatregelen voorkomen of beperkt kan worden en het vangnet betaalbaar blijft.
 - Versterking en ontwikkeling van de zelfredzaamheid door de basisvoorzieningen beschikbaar te maken én houden.
2. (Sociale) infrastructuur is voldoende toegerust
 - Stimuleren en faciliteren van partners, zodat de professionals zich medeverantwoordelijk voelen om een netwerk te vormen dat fungeert als ogen en oren van de samenleving.
 - Gemeente en partners weten hoe zij elkaar kunnen versterken in de aanpak van hulp- en ondersteuningsvragen.
 - Dichtbij zijn en samen met de netwerken om de inwoners heen te staan.
 - Blijvend streven naar een zo hoog mogelijke zelfredzaamheid.

3. Integrale toegang

Als inwoners of dienstverleners er niet uitkomen met eigen kracht of het netwerk, dan kunnen zij terecht bij het Sociaal Team. Het Sociaal Team kijkt op een integrale wijze naar de vragen van de inwoner en zorgt voor de benodigde samenwerking in de omgeving en met andere dienstverleners. Samen met de inwoner voert het team de regie. De leden van het Sociaal Team zijn schakels in de wijken en/of kernen (bij o.a. huisartsen, onderwijs, welzijn, etc.) met als uitgangspunt het principe 'één huishouden, één plan, één regisseur'. Het doel is om de zelfredzaamheid op een goed peil te krijgen en houden.

- Een duidelijke toegang tot hulp en ondersteuning op alle niveaus.
- Integraal oppakken van vragen van inwoners, waar mogelijk en nodig.

4. Passend aanbod aan groeps- en individuele voorzieningen

Een groeps- of individuele voorziening vormt het sluitstuk van de keten. Wanneer iemand niet meer op eigen kracht verder kan en het netwerk evenmin een oplossing biedt, komt de vangnetfunctie van de gemeente in beeld. We zijn vernieuwend in onze aanpak en zoeken samen met onze partners naar innovatieve mogelijkheden.

Bijlage 2: Algemeen profiel professional gebiedsteams

We gaan uit van een T-profiel, waarbij we als Team een brede basis hebben met professionals met een generalistische blik met daarbij verschillende specialismes.

We zorgen dat dit over de Teams heen gedekt is en bij leemten werven we hier specifiek op of leiden we op. Hierbij kijken we zowel naar kennis, kunde als vaardigheden die we inzetten vanuit gelijkwaardig partnerschap met onze inwoners. We streven ernaar dat onze samenstelling van het Team aansluit op de diversiteit in onze gemeente. Dit betekent dat we een Team zijn met verschillende achtergronden en expertises. We bouwen en vertrouwen in grote mate op de betrokkenheid en deskundigheid van de professional.

Bijlage 3: Taakafbakening Bemoeizorg – Er-op-af-team

Zorgmeldingen komen binnen bij het Meld- en Adviespunt Bezorgd (MAB). Dit is uitbesteed aan de GGDrU. Een MAB-melding komt via het Sociaal Loket binnen bij het Sociaal Team. Een aantal vaste professionals van het Sociaal Team pakken de MAB-meldingen op. We noemen hen ook 'het Eropaf-team'.

Een medewerker van het Eropaf-team onderzoekt welke hulp of ondersteuning er nodig is, organiseert deze hulp en laat zo mogelijk los als dit is ingezet. In de praktijk betekent dat:

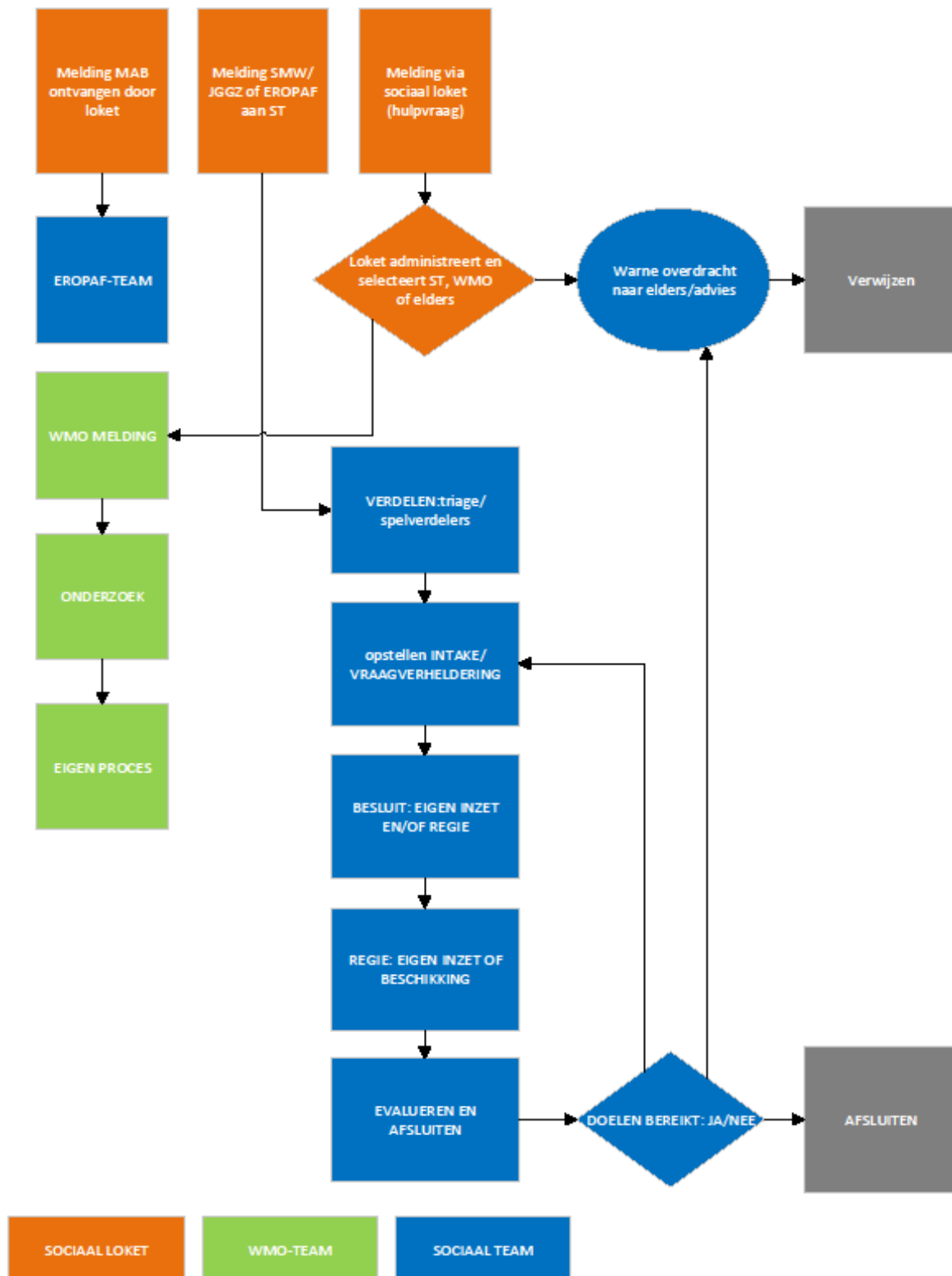
- Er voor zorgen dat inwoners vroegtijdig, bij de start van een zorgelijk signaal, ondersteuning of zorg ontvangen die de kwaliteit van leven verhoogt;
- Inwoners bereiken die een outreachende en vasthoudende werkwijze nodig hebben om in zorg te komen, omdat zij bijvoorbeeld zelf (nog) geen hulp willen;
- Regie bij inwoner om leven op orde te brengen;
- Er voor zorgen dat ondersteuners/hulpverleners tijdig betrokken zijn bij een casus waardoor zaken minder snel escaleren;
- Een brug vormen tussen welzijn, Openbare Orde en Veiligheid (OOV), politie, woningbouwcorporaties en het Sociaal Team (en vice versa);
- Gezamenlijk door ontwikkelen van de functie in de praktijk met je collega's in dezelfde functie.

Het Eropaf-team doet dit middels de volgende werkwijze;

- Contact leggen gebeurt zonder toestemming van de inwoner. De benadering zit tussen vrijwillig en dwang in;
- We trachten door een motiverende dialoog de inwoner ontvankelijk te krijgen voor hulpverlening;
- We gaan op zoek naar de intrinsieke motivatie voor hulp bij de inwoner;
- Als we hier niet in slagen volgt de afweging in overleg met het MAB tot het al dan niet inzetten van verplichte zorg (zorgmachtiging);
- Hulpverlening door het eropaf-team geschiedt **altijd** op **vrijwillige** basis.

Het Eropaf-team heeft een eigen proces en verdeling van taken. In tegenstelling tot de andere professionals van het Sociaal Team wordt van het Eropaf-team een outreachende werkwijze verwacht.

Bijlage 4: Het primair proces in hoofdlijnen

Bijlage 5: Ketenaanpak hulp bij geldzaken

Ketenaanpak Hulp bij Geldzaken Vijfheerenlanden Werkdocument

stand van zaken 24 oktober 2023

	Wie biedt hulp?			
Financiële hulp/ categorie	AVRES	Sociaal team	Bindkracht Afdeling Geld-en Regelzaken	Maatje Vijfheerenlanden
Hulp bij formulieren, geen schulden	nee	nee	ja	nee
Budget advies inkomen en uitgaven, geen schulden	ja	nee	ja	ja
Thuisadministratie	nee	soms*	ja	Ja, als inwoner in begeleiding is voor een schuldhulptraject
Betalingsregeling treffen met schuldeiser (niet problematische schulden) duur: 0- 36 maanden	ja	nee*	nee	ja
Betalingsregeling met schuldeiser (niet problematische schulden) duur: 0- 12 maanden	ja	nee*	Ja (geen schuldhulptrajecten)	ja
Problematische schulden	Ja	nee	nee	nee

